

Kaabete, eritiste, punktaatide, vedelike, küünthe, juuste jms kogumine mikrobioloogiliseks uuringuks

Proovinõu tüüp	Proovimaterjal	Materjalivõtt	Säilitustingimused
Madal transpordisöötmega katsuti	Hambajuurekanali materjal Kateetritükk Koematerjal Trahheaaspiraad Tsentraalkateetri tükk ¹ Veresoonekanüül ¹	<u>Hambajuurekanali materjal</u> : sondi abil võtta materjal juurekanalist võimalikult sügavalt, suruda sond otsapidi transpordisöötmesse. <u>Koematerjal</u> : suruda steriilsete pintsettidega transpordisöötmesse. <u>Kateetritükk, tsentraalkateetri tükk, veresoonekanüül</u> : sondist lõigata steriilsete kääridega tükk ja suruda transpordisöötmesse. <u>Trahheaaspiraad</u> : sondist lõigata steriilsete kääridega 3 cm tükid (3 tk) ja suruda transpordisöötmesse. Vedel aspiraad steriilsesse proovitopsi (vt lk 3) ¹ Ainult koos verekülvidega.	Aeroobne külv ja seente külv: 2...8 °C juures kuni üks ööpäev Anaeroobne külv: toatemperatuuril 20...25 °C kuni üks ööpäev
Koonuspõhjaga katsuti	Bronhoalveolaarloputuse vedelik Bronhiaspiraad	<u>Bronhoalveolaarloputuse vedelik, bronhiaspiraad</u> : bronhoskoopial viiakse sooja steriilset füsioloogilist lahust bronhiaalpuusse ja eemaldatakse sealt koos bronhiaalsekreediga.	2...8 °C juures kuni üks ööpäev
Aeroobne Brucella söötmega katsuti Või transpordisöötmega katsuti vt pilt lk 2	Silmamaterjal	<u>Silmamaterjal</u> : tampoon niisutada steriilse füsioloogilise lahusega, tõmmata paar korda üle alumise konjuktiivi, vältida lauääri, ripsmeid	2...8 °C juures kuni üks ööpäev

Transpordisöötmega katsuti Proovimaterjaliga tampoon suruda söötmesse.	Abstsessimaterjal¹ Amnionivedelik¹ Anaalkaabe Dreenieritis¹ Eesnahaakaabe Eesnäärme sekreet Emakakaelakanalikaabe Emakaõõneeritis Fistulieritis¹ Haavaeritis Koevedelik¹ Kurgukaabe Kõhuõõnevedelik¹ Kõrvaeritis; keskkõrvaeritis Liigesevedelik¹ Nahakaabe Ninakaabe Platsenta¹ Pleuravedelik¹ Perikardivedelik¹ Sapp¹ Siinusepunktaat¹ Silmamaterjal Suulimaskesta kaabe Tupekaabe Ureetrakaabe	¹<u>Abstsessid, punktaadid jms.</u>: desinfitseerida punktsioonikoha nahk. Punkteerida, aspireerida materjal süstlasse. Kui abstsessi punkteerimisel on eritus vähene, süstida sinna steriilset füsioloogilist lahust ning aspireerida see tagasi süstlasse. Eemaldada katsutilt kork, süstida materjal katsutisse. Mida suurem on materjali hulk, seda suurem on anaeroobide säilimise ja isoleerimise tõenäosus. <u>Anaalkaabe</u>: vt anaalkaape kogumine. <u>Haavaeritis</u>: haava pind puhastada steriilse füsioloogilise lahusega. Parimaks materjaliks haavast on süstlaga võetud aspiraat või koetükid. Kui nimetatud materjali pole võimalik saada, võtta proov tampooniga haavast võimalikult sügavalt. <u>Kõrvaeritis</u>: väliskõrva põletiku korral võtta materjali väliskuulmekäigust ja keskkõrvapõletiku korral võtta materjal tampooniga läbi steriilse kõrvapeegli. Sobilik on ka paratsenteesil keskkõrvast aspireeritud vedelik ja perforatsioonijärgselt kuulmekäiku valgunud eritis. <u>Kurgukaabe</u>: proov võtta soovitavalt hommikul enne söömist, joomist, hammaste pesemist. Materjal võtta tonsillide krüptidest ja neelu tagaseinalt, hõõruda eksudatiivseid alasid. Vältida kokkupuudet keele ja põskede limaskestaga. <u>Nahakaabe</u>: võtta tampooniga proovimaterjal. <u>Ninakaabe</u>: tampoon viia piki ninavaheseina 5 – 7 cm sügavusele, seejärel suunata tampooni ots lateraalsele, keerutades tampooni vastu limaskesta. <u>Silmamaterjal</u>: tampoon niisutada steriilse füsioloogilise lahusega, tõmmata paar korda üle alumise konjuktiivi, vältida lauääri, ripsmeid. <u>Suulimaskesta kaabe</u>: võtta tampooniga proovimaterjal. <u>Emakakaelakanalikaabe, tupekaabe</u>: eemaldada steriilse tampooniga emakakaelakanali suudmelt limakork, seejärel võtta uue tampooniga 1–2 cm sügavuselt kanalist tampooniga proov. Tupe tagumiselt võlvalt võtta tampooniga proov. <u>Emakaõõneeritis</u>: ainult kaetud tampooniga. <u>Ureetrakaabe, eesnahaakaabe, eesnäärme sekreet</u>: androloogide, nahaarstide, uroloogide protseduurireeglid.	Aeroobne külv ja seente külv: 2...8 °C juures kuni üks ööpäev Anaeroobne külv: toatemperatuuril 20... 25 °C kuni üks ööpäev IGAKS ANALÜÜSIKS ERALDI TRANSPORDI- SÖÖDE!

Steriilne proovitops	Bronhoalveolaarloputuse vedelik Bronhiaspiraad Dialüüsivedelik Rinnapiim Röga Trahheaaspiraad Uriin (keskjoo) Uriin (eesnäärme massaaži järel) Uriin (kateetri) Uriin (põiepunktsiooni) Silmamaterjal¹ ¹ainult Acanthamoeba mikroskoopia (Leishman-Giemsa ja natiiv)	<u>Bronhoalveolaarloputuse vedelik, bronhiaspiraad:</u> bronhoskoopial viia sooja steriilset füsioloogilist lahust bronhiaalpuusse ja eemaldada sealt koos bronhiaalsekreediga. <u>Dialüüsivedelik:</u> materjal koguda aseptiliselt. <u>Rinnapiim:</u> rind pesta eelnevalt sooja vee ja seebiga, pigistada paar tilka rinnapiima, eemaldades sellega võimaliku kontaminatsiooni ja seejärel koguda rinnapiim steriilsesse proovitopsi. <u>Röga:</u> koguda hommikul enne söömist ja pärast hammaste harjamist ja suu loputamist. Köhida sügavalt välja. Kui röga väljakõhimisega on raskusi, siis inhaleerida 15% NaCl ja 10% glütseriini aerosool-segu, kuni vallandub köhahoog. <u>Trahheaaspiraad:</u> materjal võtta enne trahhea puhastamist ja aspireeri trahhea sekreeti steriilsesse proovitopsi. <u>Uriin (keskjoo):</u> enne analüüsi andmist ei tohi 4–6 tundi urineerida. Keskjooauriini võtmiseks pesta käed sooja vee ja seebiga ning seejärel alakeha sooja veega (mitte kasutada desinfitseerivaid aineid ja seepi) ning kuivatada paberkäterätiga. Seejärel urineerida kõigepealt WC-potti, seejärel 2–3 mL steriilsesse proovitopsi ning lõpuks jälle WC-potti. NB! Proovi võtmise ajal hoida korki nii, et selle sisepind ei saastuks mikroobidega. <u>Uriin (eesnäärme massaaži järgselt):</u> androloogide, uroloogide protseduurireeglid <u>Uriin (kateetri):</u> materjal võetakse püsikateetriga patsientidelt. Eelnevalt desinfitseerida kateetri pind, kateetrit (NB! mitte kogumiskotti) punkteerida steriilse ühekordse nõelaga ja Koguda steriilsesse proovitopsi. Infitseerimisohu tõttu ei ole püsikateetrit patsientide kateteriseerimine uriini saamise eesmärgil õigustatud (eelistada tuleks põiepunktsiooni). <u>Uriin (põiepunktsiooni):</u> kasutada uriini saamiseks patsientidelt, kellelt ei ole võimalik keskjoauriini puhtalt saada. Põis peab olema maksimaalselt täitunud. Punktsioonikoht desinfitseerida ja punkteerida ühekordse nõela ja süstlaga kogudes uriin steriilsesse proovitopsi. ¹<u>Silmamaterjal:</u> silmaloputusvedelik panna steriilsesse proovitopsi.	2...8 °C juures kuni üks ööpäev

Proovitops dermatofüütidele	Juuksed Küünekaabe Nahakaabe	<u>Juuksed:</u> koguda kahjustuskoldest pintsettidega, juustel peab olema karva folliikulisse jääv nn. juureosa. Juuksekarva pikkus peab olema 1,5-2cm, mitte pikem. <u>Küünekaabe:</u> eemaldada küüne tipmine osa, lõigata küüs proovimaterjali saamiseks tagasi nii kaugelt kui võimalik, paksenenud küüne puhul tehakse steriilse nüri skalpelliga kaapeid küüne alt ja/või küünevalli piirkonnast. <u>Nahakaabe:</u> kahjustuskolle desinfitseerida, steriilse nüri skalpelliga koguda materjal kogu kahjustuskolde ulatuses, eriti selle servaalalt.	toatemperatuuril kuni üks nädal				
Alusklaas	Eesnahakaabe Eesnäärme sekreet Emakakaelakanalikaabe Tupekaabe Ureetrakaabe	<u>Emakakaelakanalikaabe (C), tupekaabe (T):</u> eemaldada steriilse tampooniga emakakaelast limakork, seejärel võtta uue steriilse tampooniga materjali emakakaela kanalist ca 2 cm sügavuselt ja kanda kahele alusklaasile lihvservapoolsele alale. Järgmisena kanda alusklaasidele uue steriilse tampooniga tupe tagumiselt võetud materjal vt pilt (oleks soovitatav, et materjal kataks umbes 2 cm läbimõõduga ala). Gonorröa kahtluse korral tuleks võtta lisaks materjali ka ureetrast (U). <table style="border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">eHL võotkood/ nimi</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">C</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">T</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">U</td> </tr> </table> <u>Ureetrakaabe, eesnahakaabe, eesnäärme sekreet:</u> androloogia, dermatoveneroloogia, uroloogia protseduurireeglid. Materjal alusklaasidel lasta kuivada, fikseerida 96% alkoholiga ning panna spetsiaalsesse transportkarpi ja suletavasse kilekotti.	eHL võotkood/ nimi	C	T	U	toatemperatuuril kuni üks nädal
eHL võotkood/ nimi	C	T	U				
Eppendorfi katsuti	Sperma	<u>Sperma:</u> androloogia, dermatoveneroloogia, uroloogia protseduurireeglid.	2...8 °C juures kuni üks ööpäev				

Valge korgiga katsuti (värvitu)	Liikvor	täpsema info siit: liikvor	37 °C kuni üks ööpäev, täpsem info siit liikvor
Läätsetops	Läätsevedelik	<u>Läätsevedelik</u> : läätsetops koos seal oleva vedelikuga saata laborisse.	2...8 °C juures kuni üks ööpäev